

מבשר טוב

סעודה ג'

פרשת וילך – שבת שובה

תשע"ט

א

בפסוק "וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל"

ובאור החיים הקדוש כבר תמה מהו הלשון "וילך משה" וכי להיכן הלך וזל"ק: "וילך משה צריך לדעת להיכן הלך, ויונתן תרגם שהלך למשכן בית אולפנא, והמפרשים אמרו שהלך ממחנה לויה למחנה ישראל כאדם הנפטר מחבירו, והכתוב סתום הוא, ואין ממנו היכר לאחד מהדרכים"מ עכ"ל"ק.

וביותר יש לבאר דבכל התורה כולה כאשר דיבר משה אל בני ישראל לא כתוב שום הקדמה ולא נאמר אלא וידבר משה אל בני ישראל וכדומה, ומדוע כאן צריך היה הקדמה זו של וילך משה וידבר כו' וצ"ב.

הנה שבת זו נקראת "שבת שובה" והנה בפשטות אם נאמר שנקראת כך משום שהיא בעיצומם של עשרת ימי תשובה, עדיין צריך ביאור מדוע לא נקראת שבת בימי התשובה או שבת לתשובה וכדומה, אך ממה שנקראת שבת שובה משמע שהוא שם העצם שקשור ענין התשובה בעצם יום השבת והדבר צריך ביאור,

גם יש לבאר שהרי כל אלו עשרת הימים הרי הם עשרת ימי תשובה והם זמנים המסוגלים עד מאד לתשובה, ובמה נתייחד יום השבת זה שהוא שבת שובה שמשמע שיש בו כח מיוחד לתשובה יותר משאר עשרת הימים, וגם יש לבאר ענין עבודת התשובה המיוחדת לשבת שובה.

ב

והנראה לומר בזה ונקדים דהנה ידוע וכבר ביארנו בכמה מקומות גודל ויקרת כח השבת קודש [יעויין באריכות במבשר טוב – שבת מעין עולם הבא] אשר הוא גדול עד מאד וגודל השפעת השבת קודש בכל העניינים ועד כמה נשגב יום השבת קודש שהוא אות היא בין השי"ת ובין בני ישראל.

ובאמת יום השבת הוא היום המקודש והגדול ביותר וביסודו אף גדול יותר מיום הכפורים הקדוש, וההוכחה לכך שהרי במשנה איתא [מגילה פ"א מ"ה] "אין בין שבת ליום הכפורים אלא שזה זדונו בידי אדם וזה זדונו בכרת", והיינו שהמחלל את יום הכפורים ר"ל אין עונשו אלא כרת ואילו המחלל שבת בעדים ובהתראה הרי הוא חייב בסקילה שהיא המיתה החמורה ביותר.

והנה הרי כבר כתב הרמב"ם בפירושו המשנה באבות [פ"ב מ"א] על המשנה והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאי אתה יודע מתן שכן של מצוות" שזה לא נאמר אלא על המצות עשה שאין בהם עונשים אך על העבירות שיש בהם עונשים בהם ודאי אפשר לידע מי מהם חמור יותר לפי גודל העונש הנאמר בו, וז"ל: "אח"כ אמר שצריך ליזהר במצוה שיחשב בה שהיא קלה כשמחת הרגל ולמידת לשון הקדש כמצוה שהתבאר לך חומרתה שהיא גדולה כמילה וציצית ושחיטת הפסח, ושם סיבת זה שאין אתה יודע מתן שכן של מצות, וביאור זה הענין כאשר אומר, והוא שהתורה כולה ממנה מצות עשה וממנה מצות לא תעשה. ואמנם מצות לא תעשה ביאר הכתוב העונש על כל אחת מהן מלבד המעט מהן וחייב על קצתם המיתות ועל קצתם הכרת ומיתה בידי שמים ומלקות, וידענו מענשי מצות לא תעשה כולם מהם איסורם גדולה ומהם למטה ממנו והם שמונה מדרגות" עכ"ל.

והיוצא מדבריו דבענין העבירות שנאמר בהם עונש שפיר אפשר לדעת גודל חומרתם לפי העונש שבהם ומעתה אם לגבי יום הכפורים המחללו בכרת ואילו בשבת יכול להגיע לידי חיוב סקילה רח"ל הרי מוכח מזה דיום השבת הוא הנשגב ביותר וממנו נלמד לגודל הרוחניות וכחו הגדול של יום השבת קודש שאין לתאר גדלו ורום ערכו ורב סגולתו.

א

ואף כח הכפרה של שבת קודש הוא גדול ונורא ביותר ובטור בסימן רמב הביא מחז"ל הקדושים וז"ל: "גרסינן בפרק כל כתבי וא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו" עכ"ל, ונמצא דיום השבת יש בו כח כפרה עצום ונורא אף על העבירות החמורות ביותר כמו עבודה זרה רח"ל.

ובט"ז [שם] כתב לבאר הענין בזה וז"ל: "בטור הביא גמרא דכל כתבי כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עע"ז כאנוש מוחלין לו איכא למידק אי לא עשה תשובה שבת מאי מהני ואי עשה תשובה שבת ל"ל. ונראה דמיירי שעשה תשובה אלא דתשובה לא מהני שיהא מוחלין לו כדאיתא בפרק יה"כ עבר על כריתות ומיתות ב"ד תשובה תולה ומיתה ממרקת קמ"ל כאן דאם בעשותו תשובה שומר שבת כהלכתו מהני תשובה שיהא נמחל לו" עכ"ל.

וביאור דבריו הקדושים דהוקשה לו הענין שהשבת מכפר על כל העבירות, ואמנם הא ודאי דצריך שיהא עם תשובה ובלא כן ודאי דאינו מכפר, ואמנם אם עשה תשובה הרי לעולם לא ננעלו שערי התשובה ומהו הכח המיוחד בשבת קודש.

ועל זה תירץ הט"ז דהן אף דלעולם יכול אדם לחזור בתשובה, אולם עדיין לא סגי בתשובה בלבד שהרי איתא בגמרא יומא דישנא ארבעה חילוקי כפרה וישנא עבירות שלא סגי בתשובה בלבד אלא ישנא עבירות שצריך עמהם אף ייסורים וישנא שאף צריך למיתה רח"ל כדי להתכפר לגמרי.

וביאור הדבר והסיבה שצריך לעוד עונשים כייסורים וכדומה כדי להתכפר הוא משום שאף שבדאי תשובה אמיתית מכפרת עליו על העבירה עצמה, אמנם עדיין הרבה עבירות יש אשר הם חמורים יותר והם גורמים לרושם לא טוב אצל האדם מחמת העבירה שעבר וגם השאיר בנפש האדם תוצאות שליליות אשר משפיעות על מעשיו ועדיין לא נשתחררה נפשו מפגעי ונזקי הנפש אשר נגרמו לו מהעבירות החמורים שעשה רח"ל.

ובכח הייסורים הם שהם ממרקים את האדם וכדאיתא בגמרא ברכות [ה.]: "אמר רבי שמעון בן לקיש נאמר ברית במלח ונאמר ברית ביסורין נאמר ברית במלח דכתיב ולא תשבית מלח ברית ונאמר ברית ביסורין דכתיב אלה דברי הברית מה ברית האמור במלח ממתקת את הבשר אף ברית האמור ביסורין יסורין ממרקיין כל עונותיו של אדם", ונמצא דעל ידי הייסורים דוקא אז מתנקה האדם לגמרי מכל השפעת העבירה שעשה וזאת תלוי לפי חומרת העבירה ויש אשר צריך להגיע אף לבחינה מיתה ח"ו.

ועוד ראייה בדבר שהרי מצינו בתורה כל ענייני הקרבנות אשר באים לכפר על האדם כגון חטאות ואשמות ושאר מיני קרבנות לכפר, אשר בודאי נעשו לנקות את נפשו של האדם מכל הטומאות והרעות אשר נכנסו בנפשו, ואף אם ירבה האדם ויעשה תשובה על חטאיו הרי בזמן בית המקדש ודאי דלא סגי בכך כל זמן שלא יביא את קרבנו ואת חטאתו או אשמו אשר נתחייב בה ולא יתכפר לו כי אם בתיקוני הקרבנות אשר גזרה חכמתו יתברך על כל חטא ופשע באיזה יתכפר ובמה יתנקה וכל זה צריך למען נקות נפש האדם מכל תוצאות ושרשי החטא אשר מוטבעים רח"ל בנפשו פנימה.

ועל זה נאמר יסודו של הט"ז דיסוד ענין כח השבת קודש הוא שבדאי מיירי שהאדם שב בכל ליבו בתשובה אמיתית על עבירותיו ועונותיו, אך עדיין לא סגי בכך שהרי ישנא עבירות שעדיין צריך לנקות את נשמתו מכל סיג ופגם וצריך היה לעבור ייסורים וכדומה בכמה וכמה עבירות חמורות שעשה, ועל זה יש את כח השבת קודש שבכח השבת קודש לזכך את האדם עד כדי כך שלא יהא צריך לייסורים כלל ונפשו תהא מטוהרת ושלימה ונקיה בלא שום פגם בכח העצום של שבת קודש וזה כחה הגדול של תשובה בשבת קודש שהזוכה לה זוכה לתשובה שלימה ונעשה מתוקן בשלימות בלא שיהא צריך שום ייסורים וכדומה.

ובאמת יסוד התשובה של שבת היא תשובה עילאה ותשובה מתוך שמחה כמבואר בספרים הקדושים וכן מובא בספה"ק רמתים צופים [סי' ב' אות יג] בשם אא"ז מלענטשנא זי"ע וז"ל: "איתא (ויקרא רבה ל"ד, ט"ז) אימא הוה ליה לרבי שמעון בן יוחאי והוה משתעי סגי. יש לדקדק דהוה ליה למימר אימא דרבי שמעון בן יוחאי וכי כל העולם אין להם אם. ואמר דתשובה נקרא אימא כמו שאמרו (במדבר רבה י"ט, ח') תבוא אמו ותכפר וכו' ובשבת אין להרבות בתשובה כי אי אפשר בלא עצבות ולבבו יבין ושב ורפא לו וגו'. ובשבת עצבות אסור כי ניתן לעונג ולשמחה ויוכל לפעול מחילה וסליחה וכפרה במצות שבת" עכ"ל.

והענין דתשובה עילאה שהיא מתוך שמחה מבואר בדברי א"ז בסה"ק תולדות אדם [פרשת ויגש] וז"ל: "ושמעתי מפי כבוד אמו"ר ז"ל, שתשובה תתאה אי אפשר להיות בלי עצבות, אך תשובה עילאה תוכל להיות בשמחה וחדוה" עכ"ל"ק.

והרי נתבאר לנו כח הכפרה העצום והנורא של יום השבת קודש שהוא מכפר על האדם בבחינת תשובה שלימה ותשובה עילאה ונעשה מתוקן לגמרי ואין צריך אפילו ייסורים ושאר עניינים למרק את האדם אלא הכל מתוך שמחה וחדוה.

ה

ואולם על זה ישנו תנאי גדול שמדוייק ממה שאמרו בגמרא כל המשמר שבת כהלכתו אפי' עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו והיינו שצריך שיהא משמר שבת "כהלכתו", וכהלכתו אין הכוונה רק שהא פשיטא שיזהר היטב בשמירת שבת שלא יכשל לא במזיד ולא בשוגג בחילול שבת ח"ו זהו פשיטא, ענין שומר שבת כהלכתו היינו שהוא שומר שומר את יום השבת כיום מקודש ומקיים ענין השבת קודש לרוחניות ולתורה ולעבודה כמו שיתבאר.

שהרי השבת יום קדוש הוא מבואר ועד צאתו ומבואר בתנא דבי אליהו "שבת יעשה כולו תורה", והיינו דיום השבת ניתן לו במתנה מאת השי"ת בעבור תורה ועבודת השי"ת וזה עיקר תכליתו של יום השבת שהוא אות היא ביני ובין בני ישראל והשבת צריך להביא את האדם לתכלית עבודת השי"ת הן בתורה והן בתפילה ושאר עבודות השבת קודש שיהא כולו קודש מבואר ועד צאתו וזה הכוונה כל השומר שבת כהלכתו.

ונמצא דיסוד ענין שבת קודש שיסוד תכליתו הוא שיהא האדם עוסק בעבודת השי"ת בשבת קודש ויעסוק בתורה ובתפילה, ולא כאותם שעסוקים במנוחה ושינה יתירה או שנעשה אצלם ליום של ביקורים וטיולים וכדו' ח"ו, שזה ודאי לא נחשב כמשמר שבת "כהלכתו" שהרי כמו שנתבאר יסודו של שבת קודש הוא שיהא כולו קודש לרוחניות לתורה ועבודה מתוך אהבת חברים וזהו יסוד קדושת השבת קודש.

ואף יסוד ענין עונג שבת שהוא דבר נשגב עד מאד וכמו שכתב א"ז בסה"ק תולדות אדם [לשובבי"ם ת"ת]: וז"ל"ק: "וגם איתא בתנוד"א כיבוד שבת אחד עדיף יותר מאלף תעניתים" ומובא הדבר במדרש תנחומא [בראשית ג] וכבוד שבת עדיף מאלף תעניות" ע"כ, והרי לנו עד כמה גדול ענין עונג שבת שיכול לזכך את האדם אף יותר מאלף תעניות.

אך פשיטא שזה אינו שייך כי אם כאשר הוא אוכל לכבוד שבת קודש ולא רק לתאוותו ח"ו שהרי צריך שיהא מענג את השבת ולא מענג את עצמו, ואמנם על כל פנים אף אם אינו אחוז עד כדי כך שלא ירגיש תענוג בעצמו, אך מכל מקום שיהא במחשבתו שיחשוב שרוצה לאכול בעבור כבוד שבת קודש ושיהא מרומם את השבת ואז בודאי יזכה שיזדכך בקדושת השבת קודש ויתכפר לו וכמו שנתבאר.

ואף הדיבורים של האדם צריך להזהר למעט בדיבור בשבת קודש וכמו שאיתא בחז"ל שלא יהא דיבורך בשבת כדיבורך בחול ומאד צריך להזהר על כך וכל זה מחמת גודל קדושת השבת קודש המשפיע על כל אחד ואחד מבני ישראל כאשר הוא מקבלו כראוי.

וידוע מצדיקים וקדושים ז"ע שהיו יושבים ומצפים על ביאת שבת קודש בציפיה והשתוקקות ונכספה וגם כלתה נפשם לשבת קודש משום שכמו שנתבאר יום קדוש הוא עד מאד מבואר ועד צאתו.

ו

ועוד יסוד יש בכח השבת שהוא מעלה את כל עבודת בני ישראל של כל הששה ימים וכמו שכתב אמו"ר ז"ע בסה"ק חלקת יהושע [מאמרים מאמר שלישי] כתב וז"ל"ק: "ועוד מעלת ויקרת ש"ק כי כידוע מכל מצוה נברא מלאך קדוש אך באם אין עושים המצוה בשלימות גם המלאך שנברא מהמצוה ג"כ אינו בשלימות, ומסגולת ש"ק להכניס חיות דקדושה ושלימות לכל המצוות ותורה ותפילה של כל השבוע.

וז"ל"ק בספר תפארת שלמה על הזמנים ומועדים: "עוד י"ל בברכת הקידוש שמתחיל ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו כו' ומסיים ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו לכאורה הוא כפילת הדברים. אך הנה כבר בארנו כי יום השבת הוא בחי' נשמה לכל מעשי ששת ימי בראשית וכל התו"מ שנעשים בכל ימי השבוע הם כגוף בלא נשמה

עד יום השבת אז נעשה ונגמר בהם בחי' נשמה. וכן הוא בכל העולמות. וגם בכל השמות הקדושים אי' בזה"ק וכד אנת תסתלק מיניהו אשתארו כולהו כגופא בלא נשמתא. וז"ש אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו ושבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו כי ע"י השבת עולים למעלה לרצון כל התורה ומצות מכל ששת הימים ונגמרים במלואם וטובם ונבראו מהם מלאכים ולזה אומרים בליל שבת שלום עליכם כו' הם המלאכים שנבראו בששת ימי המעשה מתורה ומצות. ומסיים הברכה ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו" עכל"ק.

ובזה מובן המדרש כנסת ישראל הא בן זוגך כי כל מה שעושים בכל ימי השבוע תורה ומצוות נכנסים בשבת לשלימותן ותיקונן "בן זוגך" כי כידוע מצוה בא"ת ב"ש הוא שם הוי"ה בשלימותו.

ולשון קדשו של א"ז זצללה"ה מביאלא בפ' וישלח: "וישלח יעקב מלאכים פי' רש"י ז"ל מלאכים ממש יש לפרש עפ"י מה דאיתא בספרים כי מכל מצוה אשר עושה אדם נברא מלאך והנה איתא יוצר משרתים ואשר משרתיו ופירשו כי יש מלאכים הנבראים ומתחלפים בכל יום, ויש מלאכים הקיימים לעולם והיינו כי המצוה שנעשה בלא התבוננות ובלא דחילו ורחימו, גם המלאך הנברא ממצוה זה אין בו חיות השלימות ומתחלף מיד, אבל אם עושה המצוה בכוונה והתבוננות השלימות אז גם המלאך הזה יש חיות השלימות והרשימה מקדושת המצוה הזאת נשאר תמיד ומגינה ומציל את האדם מכל דבר רע ח"ו, כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור כי המצוה מאירה לאדם תמיד ומראה לו דרך האמת כמ"ש במנחות גבי ההוא דהוי זהיר במצות ציצית, ומכש"ש האבות הקדושים ודאי קיימו המצוות בכל ליבם ונפשם ומאודם והמלאכים שנבראו ממצות שלהם נצחים וקיימים לעולם, וזה שכתב רש"י ז"ל "מלאכים ממש" היינו המלאכים שנבראו ממצוות שלו שיש להם ממש הוא חיים הנצחי וקיום העולם" עכל"ק.

ז

ומעתה נתבאר מהו יסוד מהותה של שבת שובה דהיינו שהיא שם העצם של תשובה דשבת קודש והיינו דבכח של שבת זו היא לעשות תשובה על השבת קודש שיעשה האדם חשבון נפשו כיצד עברו עליו כל שבתות השנה עד עתה, האם באמת היו כראוי קודש לד' והאם ניצל את זמני השבת ללימוד התורה הקדושה ולתפילות השבת כראוי, וכן יחשוב האם אכן קיים עונג שבת כראוי ואכילותיו היו לשם שמים ולכבוד שבת קודש וכו' וכמו שנתבאר.

ובאמת על ענין השבת צריך חשבון נפש מיוחד דכמו שמצינו שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה משום שכל דבר שהוא יותר חשוב הרי מדקדקים עמו ביותר, וכמו כן לגבי ענין השבת קודש שכמו שנתבאר שהיא המעלה העליונה ביותר והוא בבחינת קודש קדשים וכהררים התלויים בשערה תלויים הלכותיה ומשום כך מדקדקים ביותר כחוט השערה לבחון את האדם האם הוא מקיים ומשמר את השבת כראוי.

וזהו גודל היום הקדוש דשבת שובה שבו בני ישראל שבים בתשובה שלימה להשי"ת על השבתות שלא נשמרו כראוי במשך השנה, ועכשיו כאשר האדם יחזור בתשובה על כך יהא יכול לתקן את כל ימי שבתות השנה שעברו עליו עד עתה ויהא מקבל על עצמו לשמור את השבת כהלכתה בכל יכלתו לנצל את יום השבת מעתה לעבודת השי"ת ולקדושה ולרוממות הנשמה, וכאשר ישוב האדם בתשובה על השבת קודש אזי יזכה להעלות ולתקן למפרע את כל השבתות שיחזרו לשלימותן וממילא יזכה על ידי זה לתקן את כל מעשיו בכח כפרת כל השבתות שנתבאר גודל כוחן המיוחד.

ובאמת צריך לידע שיסוד תשובה אינו רק על עבירות אלא צריך האדם לשוב אף על המצוות שעשה שלא היו בשלימות וכראוי צריך לשוב על כך בתשובה שלימה ולתקן כל המצוות שלו ולשוב בתשובה עליהם.

וכמו שכתב אא"ז בסה"ק תולדות אדם בשם הרה"ק מלובלין זי"ע וזל"ק: "כי הנה יש תשובה עילאה, ותשובה תתאה. ופירוש תשובה עילאה ותתאה נמצא בהרבה ספרים הקדושים. אך נראה לי, כי תשובה תתאה, היינו: סור מרע, היינו: שישוב על כל חטאיו. ותשובה עילאה, היינו: עשה טוב, שאף במעשיו הטובים ובמצוות שעשה, ידקדק בהם אם עשאו בדחילו ורחימו בלתי לה' לבדו. כמו שפירש הרבי הקדוש מהו' יעקב יצחק מלובלין זלה"ה נבג"מ פירוש הגמרא (עירובין יג.): יפשפש במעשיו וימשמש במעשיו, יפשפש במעשיו, היינו: סור מרע, שיפשפש במעשיו הרעים. וימשמש, היינו: שימשמש את מצותיו, אם המה נעשו בטוב" עכל"ק.

ונמצא מדברי קדשו שעל האדם לתקן גם את מצוותיו והיינו למשמשן אם הם נעשו כראוי ובכוונה הראויה, וכמו כן צריך לשוב על ימי ראש השנה שידוע יסודו הוא להמליך את השי"ת על עצמו ועל כל העולם והאם נעשה כראוי והאם המליך את השי"ת עליו בכל מעשיו ובכל ענייניו, וכמו כן יסוד היהודי שהוא קריאת שמע אשר צריך

ז

לקבל על עצמו עול מלכותו יתברך באמת ולכוון בכל נפשך למסור נפשו עבורו יתברך וכל זה מיסודות המצוות שצריך האדם לשוב עליהם ויהא מתקן אותם בשלימות.

ובחתם סופר איתא אף ביותר דעל התשובה עצמה ג"כ צריך לשוב בתשובה להשי"ת שלא היתה כראוי ועל זה נאמר "ארפא משובתם" היינו שצריך לתקן את עצם התשובה עצמה ולשוב עליה בתשובה להשי"ת.

ועיקר יסוד הבחינה לדעת אם נעשו מצוותיו כראוי הוא על ידי שיהא האדם עושה אותם ברצון ובשמחה ולא שח"ו יהא רוצה להיפטר מהם ולצאת ידי חובתו, וכדאיתא בחז"ל ויסעו מהר ד' שרצו לברוח כתינוק הבורח מבית הספר אשר זהו תחילת הפורענות וזה יסוד האדם שיהא מתקן את מעשיו ומצוותיו שיהיו בכוונה וברצון ואפשר לעשות תשובה על זה בשבת שובה ולתקן את כל מעשיו ומצוותיו.

והראיה לדבר הוא שהרי הנה מצינו בגמרא יומא [פז:]: "אמר ריש לקיש: גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות, שנאמר [הושע יד]: שובה ישראל עד ה' אלקיך כי כשלך בעוונך, הא עון מזיד הוא וקא קרי ליה מכשול. איני, והאמר ריש לקיש: גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות, שנאמר [יחזקאל לג]: ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם חיו יחיה. לא קשיא, כאן מאהבה כאן מיראה" ע"כ.

והרי מעתה הדברים ק"ו דבאם העושה תשובה מאהבה שייך שהזדונות עצמן נעשין לו כזכויות הרי ק"ו שאת המצוות ומעשים טובים שלו יכול לתקן ולהפכם לזכויות גמורות שיהיו מתוקנים בשלימות, וזה כאשר שב ומתחרט עליהם שלא עשאו כראוי וברצון ובשמחה ואז יזכה שיהיו מתוקנים בשלימות.

ח

ועל כל פנים נתבאר דזהו יסוד שבת שובה לשוב כל אחד על הזמנים הגדולים של שבת קודש ועל כל המצוות של כל השנה שנעשו שלא כראוי וכל לב יודע מרת נפשו עד כמה צריך לשוב בתשובה שלימה לפני השי"ת על כל מעשיו והנהגותיו ובזה נזכה לתקן את כל ימינו ומעשינו בשלימות.

ונבוא לבאר דברי הכתוב וילך משה וידבר אל כל ישראל כו' דהיינו דהנה איתא במדרש דעל יום זה נאמר אין שלטון ביום המות והיינו דמשה רבינו ע"ה כבר הגיע לדרגה גבוהה עד מאד ביום זה ולא היה יכול להשפיע בדיבור לבני ישראל שכבר היה יומו של יהושע שהעמידו משה רבינו לפני ישראל.

ואולם "וילך משה" היינו שבהנהגתו של משה ובהליכותיו בעצמם היו רואים איך צריך לקיים ואיך צריך להתנהג בשלימות לשם שמים ובכוונה הראויה וזהו "וילך משה וידבר אל כל ישראל" היינו שבעצם הליכתו היו לומדים ורואים כיצד צריך יהודי להתנהג ולילך ובזאת הרהרו כולם בתשובה וקבלו על עצמם עבודת השי"ת שיהא נעשים מעשיהם לשם שמים כראוי וכנכון.

יעזור השי"ת שנזכה לתקן את מעשינו ולעשות תשובה שלימה על השבת קודש ולהעלות את כל המצוות ולתקנם בשלימות, ובזה נזכה ליום שכולו שבת שלעתיד לבוא בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

ט

ונראה ראה ברורה ליסוד הדברים שנתבארו בעזהשי"ת שהאדם יש בכחו לתקן מצוותיו למפרע וכן בשבתות שיכול להעלות ולתקן למפרע כל השבתות, דהנה איתא בגמרא יומא [פה:]: "רבי שמעון בן מנסיא אומר ושמרו בני ישראל את השבת אמרה תורה חלל עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה" ע"כ, והיינו דמי שישנו בפיקוח נפש הוא דוחה שבת והטעם משום שמוטב שיחלל שבת אחת בעבורו בשביל שישמור אח"כ שבתות הרבה.

וכבר נתקשו מאד בזה שהרי ידוע ההלכה דהפיקוח נפש דוחה שבת אף לשעה אחת וכגון שיודעים שאף אם יחללו עליו את השבת לא יהא אלא להאריך זמנו לזמן קצר ואח"כ ממילא ימות ואפ"ה הדין הוא דמחללין עליו את השבת אף לחיי שעה והרי לכאורה כאן אין שייך ענין שיחללו עליו שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה שהרי ידוע שלא יהא חי עד לשבת הבאה כלל והדבר צ"ב.

אמנם בנתיב הדברים יש לבארו היטב דהאדם אף בהיותו על ערש דוי ובכל מצב שהוא, הרי בידו להרהר בתשובה ולתקן למפרע את כל שבתותיו של כל ימי חייו וא"כ א"ש מה דאמרו דמוטב יחללו עליו שבת אחת ואף אם לו יחיה רק שעה אחת מכל מקום הרי באותה השעה יכול לשוב בתשובה שלימה ולתקן כל שבתותיו שהיו

מעודו בכל ימי חייו ונמצא דבשעה זו לבד אף אם שעה קצרה היא, הרי באותה השעה בלבד הוא מקיים שבתות הרבה שהוא מתקנם ומעלם למפרע וכמו שנתבאר.

וכן מוכח ברמב"ם הלכות תשובה שכתב [פ"ב ה"א] וז"ל: "ובעל תשובה הוא אפילו עבר כל ימיו ועשה תשובה ביום מיתתו ומת בתשובתו כל עונותיו נמחלין שנאמר עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושב העבים אחר הגשם שהוא יום המיתה מכלל שאם זכר בוראו ושב קודם שימות נסלח לו" ע"כ.

הרי מדבריו מבורר דהבעל תשובה מהני תשובתו אף ביום אחרון קודם מיתתו ואפ"ה עדיין יכול לתקן למפרע את כל ימי חייו, וכמו שנתבאר דבתשובה מעליא אפשר לתקן ולהשלים את כל המצוות שעשה האדם שלא בשלימות ובפניות ופגמים ח"ו, ומכל מקום באם מתחרט ומתקן את רצונותיו ושב על כך בתשובה שלימה, הרי השי"ת משלים ומתקן את כל מצוותיו של כל ימי חייו וזוכה למעשים הטובים בשלימות, ויעזור השי"ת שנזכה לזה לתשובה שלימה ולתקן כל מעשינו אכ"ר.

לקבלת הגליון מידי שבוע למייל שילחו ל m0732951213@GMAIL.COM